

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)***

БЮЛЕТИН №6

Юни 2018

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- По настоящи оценки на САРА, общото производство на пшеница може да се понижи до 5,2 млн.т (6,1 млн.т. през 2017 г.). При ечемика, прибраното количество се очаква да възлезе на 493 хил.т (586 хил.т година по-рано). При рапицата потенциалното производство се оценява на 440 хил.т. (479 хил.т. през 2017/18).
- Въпреки очакванията за по-слаба реколта от есенните култури, те ще останат водещи в експортната структура. Потенциалните количества за износ на пшеница се прогнозират на 3,6 млн.т, 280 хил.т при ечемика и 446 хил.т. да бъдат изнесени при рапицата.
- По текущи оценки на САРА, реколтираните площи с царевица през тази година могат да възлязат на 433 хил.ха. При слънчогледа се очаква да има сериозно намаление на площите и те да бъдат около 727 хил.ха.
- Изкупните цени в този период се очаква да се задържат на подобни нива от предходната година.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- Текущите оценки на [USDA](http://www.usda.gov) за световната реколта от пшеница през 2018/19 година вървят надолу и вече са за 744 млн.т. – 2% под това от предходната година. В Русия производството се очаква да падне до 68 млн.т. от 84 млн.т. преди година. Потенциалните износни количества от бившите съветски републики ще намалее с около 10%.
- В резултат на започналата жътва на пшеницата в северното полукълбо, FOB цените в Черноморския басейн падат от средата на м.юни. Те вече са около 187 USD/т за фуражна пшеница и ечемик и 197 USD/т за хлебна пшеница.
- Световното производство на ечемик се очаква да се увеличи в сравнение с 2017/18 г. до 147 млн.т. или 2%. Стоковите запаси обаче ще останат на минимум за последните години около 12% от производството. Това ще подкрепя цените още повече ¼ от световната търговия ще идва от ЕС, пазар със сравнително по-високи цени.
- За първи път, Бразилия се очертава да надмине САЩ, като световен лидер в производството на соя през настоящата година - 119 млн.т. срещу 116 млн.т. за САЩ по данни на [USDA](http://www.usda.gov). Световното производство на соя ще достигне исторически връх от 355 млн.т., което ще дърпа цените на целия маслодаен и шротов комплекс надолу.
- В последните седмици цената на слънчогледовото олио върви надолу и FOB цената от Украйна възлиза на 740 USD/т, 2% нагоре на годишна база. Износната цена на украинско олио за 2017/18 година се очертава да възлезе на 760 USD/т.
- Съществен ръст има в цените на слънчогледов шрот заради засилено търсене от Китай, като FOB цената от Украйна възлиза на 290 USD/т и посоката ще зависи от последващия развой на търговския спор между САЩ и Китай.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	03.2018	04.2018	05.2018	06.2018*	07.2018*
Хлебна пшеница	287,39	287,02	288,43	285	275
Фуражна пшеница	274,01	273,03	270,84	270	260
Ечемик	254	254	254	250	250
Царевица	284,18	289,13	293,06	295	295
Слънчоглед**	553	555,5	563,4	570	580

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ - Липсва информация
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	04.2018	05.2018	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	174,21	176,30	+23%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	106,63	110,75	+30%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	143,05	151,53	+6%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	653,33	661,65	-8%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Райони с опасни климатични условия 1 май, 2018 г. – 22 юни, 2018 г.

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, June 2018

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- По последващи прогнози на САРА, производство на домати от открити площи през 2018 г. може да намалее до 95 хил.т. За сравнение през 2017 г. това производство достига рекордните за последните 10 години – 102,5 хил.т. Ако няма влошаване на времето през критичния за полските зеленчуци месец юли, общото производство на домати ще остане високо достигайки 154 хил.т.
- Текущите оценки за производството на пипер е то да се повиши с около 19% в сравнение с предходната 2017 г. нараствайки до 64 хил.т.
- Предварителните прогнози за производството на краставици е за повишение на годишна база. През 2017 г., добитото количество падна до 5 годишна средна от 54,4 хил.т, а през 2018 г. вероятно ще се покачи до 58,8 хил.т.
- Първите оценки по отношение на средните изкупните цени, е те да се движат на равнище около 1,07 лв/кг за оранжерийни домати, 1,27 за оранжерийни краставици и 0,79 лв/кг за полски пипер .
- Средните цени на дребно през тази година ще бъдат подобни на тези от 2017 година. При домати може да има увеличение от около 9% на годишна база до 2,52 лв/кг, при краставиците намаление от 8% до 2,42 лв/кг, а при зеления пипер да няма изменение и цената да остане около 2,12 лв/кг.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Световното производство на домати през 2017 г. вероятно ще възлезе на 175 млн.т. По данни на www.tridge.com, световни лидери в търговията са: Мексико – 2,4 млрд. US\$, Холандия 1,7 млрд.US\$ и Испания – 1,4 млрд.US\$. Общият обем на търговията възлиза на около 10 млрд. US\$.
- В края на юни, 2018 г., цената на едро на домати в света, по данни на www.tridge.com е около 0,91 US\$/кг. Най-високите цени са отбелязани в периода януари-април около 1,3 US\$/кг.
- Световното производство на краставици през 2017 г. възлезе на около 82 млн.т. За последните 5 години се отчита почти 19% ръст на световното предлагане, като безспорен лидер е Китай с 83%, а много след тях са Иран с 2%.
- За последните години европейските страни са водещи експортъри на краставици в света, като от обща стойност на търговията 2,8 млрд. US\$, Испания, Мексико и Холандия формират 64%.
- Производството на сладък пипер в света достига около 34 млн.т. през 2017 г. Най-голям производител е Китай с 51%, Мексико – 8% и Турция – 7%.
- Стойността на световната търговия със сладък пипер възлиза на 6 млрд. US\$. Трите лидери в износа са: Мексико – 22%, Испания – 21% и Холандия – 17%. В края на юни, 2018 г. световната цена на едро на сладкия пипер е 1,56 US\$/кг.

Изкупни цени, лв./тон

	03.2018*	04.2018*	05.2018*	06.2018*	07.2018*
Домати	0,78	1,00	1,00	0,90	0,80
Краставици	2,12	1,80	1,10	0,70	0,80
Пипер				1,20	1,00

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	03.2018	04.2018	05.2018	06.2018*
Домати - оранжерийни	2,01	2,72	2,06	1,65
Домати - внос	1,79	2,09	1,54	1,25
Краставици - оранжерийни	2,75	2,42	1,86	1,25
Краставици - внос	2,13	2,21	1,57	1,15

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	03.2018	04.2018	05.2018	06.2018*
Домати	2,45	2,71	2,53	2,16
Краставици	3,13	2,98	2,55	1,7
Чушки (зелени)				2,64

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на домати в Европа от началото на м.юни вървят надолу. В момента изкупните цени в основните страни производителки са паднали до 0,50 евро/кг, което е с 10% под нивата от предходната година.
- Цените на краставиците в Източна Европа от началото на м.юни също се свличат. В момента изкупните цени вървят около 0,25 евро/кг заради масовото излизане на оранжерийна продукция.
- Утвърждаващите се тенденции в търсенето и потреблението на зеленчуци в развитите, и страните с поголеми потребителски възможности, е към все повече здравословни, екологични и чисти продукти.
- Площите и производството на органични зеленчуци в Европа се увеличава непрекъснато следващо потребителските тенденции. През 2017 г., лидери по площи с биологично производство са Австрия (21,3%), Швеция (18,3%), докато средният дял на това производство в ЕС е 6,7%.
- Бъдещите предизвикателства според водещи експерти в градинарството са в засилване на кооперирането и увеличаване на добавената стойност. Без обединяване на производителите посредством маркетингови съюзи и асоциации ще бъде трудно да останат конкурентни на консолидиращите се пазари. Увеличаване на добавената стойност може да се постигне чрез предлагане на завършени и полуготови за консумация продукти.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Текущите прогнози за изкупните цени на кравето мляко през 2018 г. са за 0,58 лв/кг. В момента цените в целия ЕС са сравнително стабилни, като на спотовия пазар на свободно мляко в Европа, цената през м.юни е в рамките на 0,37-0,39 евро/кг.
- По данни на МЗХГ, за периода януари-април, 2018 г. в мандрите е изкупуено с около 20% повече краве мляко отколкото година по-рано. По оценка на САРА, през тази година преработеното в мандрите мляко ще достигне около 612 хил.т.
- Най-голям ръст в преработката за първите 4 месеца на годината се отчита при сирената от краве мляко, които достигат до 22,2 хил.т (+24% на годишна база).
- Сериозно намаление се отчита при производството на продукти с вложени растителни мазнини, като производството им между януари-април, 2018 г. е намаляло до 3,6 хил.т., което е с 28% по-малко на годишна база.
- Изкупеното овче и друго мляко за първите 4 месеци на 2018 г. е с около 14% повече отколкото година по-рано.

Развитие на млечната верига в света

- Изкупеното мляко за Януари-Април на 2018 в ЕС нараства с 2,1% спрямо същия период на предходната година, но това не води до непредвидим спад в цените.
- Цената на изкупеното мляко в ЕС-28 продължава да намалява с 0,6% за май. По-значимо е спада в новите страни членки (ЕС13) с 2,7%.
- Продължава повишението на цените на маслото през май (+8.6%), сирената Чедър (+2.4%) и Ементал (+6.5%) в ЕС, дължащо се в значителна степен на стабилното търсене на световния пазар.
- ЕК продължава да поддържа цените на обезмасленото сухо мляко (SMP) по-ниски от конкурентни региони, (САЩ и Океания) в опит да освободи значителна част от натрупаните запаси. Същевременно за Съюза се наблюдава ръст от 6% при производството на SMP за периода Януари-Април.
- Цените на млякото и млечните продукти в следващите месеци ще зависят от промените в търговията и поддържане от страна на ЕС на добри експортни позиции към трети страни, за което има добри предпоставки.

Актуална информация

- Приети са измененията в Наредбата за специфичните изисквания към млечните продукти от 2012 на МЗХГ. Според новите изисквания се забранява производство или преупаковане на млечни и имитиращи продукти в едно предприятие. Има реална опасност да се засили вносът на имитиращи млечни продукти от други страни членки, доколкото режимът в ЕС е по-либерален.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	03.2018	04.2018	05.2018	06.2018*	07.2018*
България	58,73	57,19	56,86	56,00	55,00
ЕС (13)	62,29	60,92	59,26		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	03.2018	04.2018	05.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	258.1	269.9	283.6	+5.0	-23.2

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	03.2018	04.2018	05.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1760.0	1760.0	1840.0	+4.5	+54.4
ЕС (28)	946.6	1019.0	1107.0	+8.6	+16.7

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	03.2018	04.2018	05.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1073.0	1031.0	1020.0	-1.1	+1.3
ЕС (28)	639.6	635.64	651.3	+2.4	-1.8

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Към момента исторически ниските цени на сухото мляко в ЕС съответстват на 80% от интервенционната цена. Въпреки това на търговете са продадени сравнително малки количества - около 24 000 т. при налични около 350 хил.т. Тези запаси продължават да затрудняват пазара ,и възпрепятстват възстановяването на ценовите нива за сухото мляко от предходната година.
- ЕК публикува резюме на предложенията за промяна в ОСП след 2020 г. В тях е отчетен Брекзит, което ще доведе до около 5% намаление на средствата. Основна промяна е фокусирането върху действията за опазване на климата, за което са предвидени около 40% от средствата. Създава се нов резервен фонд, за управление или стабилизиране на пазарите в случай на криза засягаща пазарите или разпространението на селскостопанска продукция. Предвидено е намаление на размера на обвързаната подкрепа, която основно е предназначена да подкрепя чувствителни сектори, включително млечното животновъдство от 15% на 10%.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- През м.май цените на едро на говеждо и телешко месо отбелязаха спад с близо 6,4% спрямо предходния месец. Една от причините за това е увеличеното производство в кланиците, което през първите три месеца на 2018 г. отбелязва ръст с 10,4% на годишна база. Очаква се цените да се повишават през следващите два месеца, предвид растежа на цените в ЕС и големия недостиг на телешко месо на българския пазар.
- Леко повишение в сравнение с предходния месец отбелязаха цените на тон кланично тегло на свинско месо. За първото тримесечие на 2018 г. производството в промишлени условия възлиза на 17,3 хил. тона, което е с 6% над нивото за същия период на предходната година. Увеличението произтича основно от по-големия брой заклани животни – 254,2 хил. броя спрямо 243,1 хил. бр. през 2017 г. Вносът на свинско месо за първите три месеца на настоящата година също отбелязва растеж с около 14% на годишна база.
- Очаква се цената на едро на свинското месо постепенно да възстановява равнището си до 3000-3200 лв./тон кланично тегло, като основание за това може да се търси и в сигналите за увеличение на експорта от ЕС (+0,2% за периода януари-април спрямо същите месеци на 2017 г.) и увеличаване на регионалното търсене, с оглед влизането в силен туристически сезон
- Производството на бяло месо в кланиците се увеличава през първото тримесечие на 2018 г., като растежа е с 15,7% в сравнение със същия период на изминалата година. Осезаем ръст е отчетен при производството на месо от патици (+29,2%) и на месо от други птици и зайци (+28,1%). Увеличението при производството на месо от бройлери е с 11,9%, което е основание за задържане растежа на цените на едро през идните месеци на нива около 3,10 лв./кг.

Важни събития през юни 2018

- МЗХГ увеличи ставките по схемите за обвързана подкрепа Кампания 2017 с 31,18 лв. на животно за месодайните крави и/или юници, с 8,94 лв. за първите 250 месодайни крави под селекционен контрол и със 7,15 лв. за всяко следващо животно. За овце майки и/или кози майки увеличението е с 3,52 лв. за първите 300 животни и с 2,82 лв. за всяко следващо.
- Във връзка с разпространението на африканска чума по свинете в Румъния, в страната ни са предприети редица превантивни мерки. Засилен е граничният контрол върху личния багаж на пътниците.
- От началото на годината в страната са потвърдени 11 огнища на птичи грип – 2 във ферми за кокошки носачки и 9 във ферми за патици. От пазара са изтеглени 1 041 220 яйца. Въведен е стриктен контрол върху добива, преработката и реализацията на птиче месо, продукти от него и яйца на територията на област Добрич.

Цени, лв./тон кланично тегло

	03.2018	04.2018	05.2018	06.2018*	07.2018*
Говеждо и телешко месо	4413	4659	4360	4500	4700
Свинско месо	3043	2868	2877	3000	3200
Пилешко месо	3142	3063	3070	3100	3100
Агнешко месо	11693	11382	12167	-	-

*Прогнозни цени

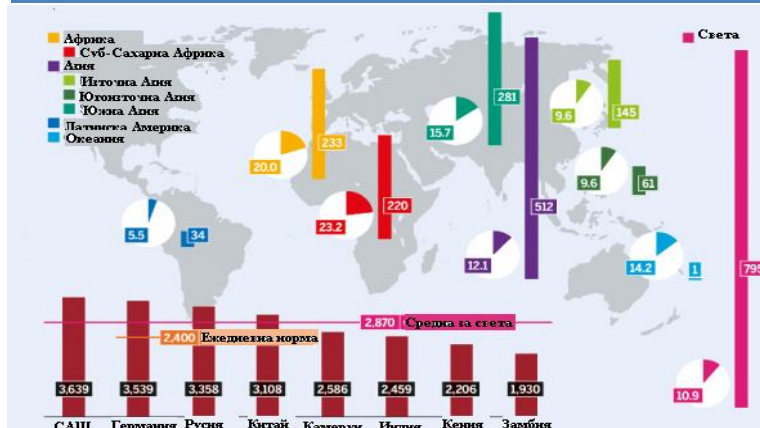
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Индексът на средните цени на месото, изчисляван ежесечно от ФАО, отбеляза много слабо понижение до 169,6 пункта през м.май, 2018 г. Това се дължи в най-голяма степен на по-ниските котировки на свинското месо, в резултат от свиването на вноса в Китай. Индексът на цените на птичето месо отчита слабо увеличение, докато цените на говеждото месо остават стабилни.
- Според данните на ЕК стойностният размер на износа на свинско месо отбелязва спад с 10% съпоставено за периода от април '17-март '18 г. спрямо април '16-март '17 г., което се отразява в намаление и на стойността на нетния експорт.
- До момента разпространението на африканската чума по свинете в Румъния е ограничено до домашни стада и диви животни и няма осезаемо отражение върху предлагането на пазара, според информацията на USDA. Въпреки това, поради въведените от Китай търговски ограничения, износет на румънско свинско месо е намалял почти наполовина през първото тримесечие на 2018 г. спрямо същия период на предходната годна.
- Производството на птиче месо в ЕС се е увеличило с 5% през месеците януари-март на настоящата година на годишна база. Количеството на изнесеното птиче месо от ЕС се е повишило с 11%, което вероятно ще поддържа растежа на цените. Увеличението на цените на едро на месо от бройлери е с 1% на годишна база.

Брой и процент на населението по света страдащо от недохранване през периода 2014-2016 г.

Източник: <https://www.boell.de/en/agrifood-atlas>, Heinrich Boell Foundation

